

Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (пети състав)

17 декември 2015 година *

„Преюдициално запитване — Член 56 ДФЕС — Свободно предоставяне на услуги — Принципи на равно третиране и на недопускане на дискриминация — Задължение за прозрачност — Приложно поле на това задължение — Национални колективни трудови договори — Схема на социална закрила, която допълва общата схема — Определяне от социалните партньори на осигурителна институция, която да управлява тази схема — Разширяване на обхвата на тази схема с наредба на министъра по отношение на всички работници и служители и всички работодатели от съответния сектор — Ограничаване на действието във времето на решение на Съда, постановено по преюдициално запитване“

По съединени дела C-25/14 и C-26/14

с предмет две преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Conseil d'État (Франция) с актове от 30 декември 2013 г., постъпили в Съда на 20 януари 2014 г., в рамките на производства по дела

Union des syndicats de l'immobilier (UNIS)

срещу

Ministre du Travail, de l'Emploi et de la Formation professionnelle et du Dialogue social,

Syndicat national des résidences de tourisme (SNRT) и др. (C-25/14),

и

Beaudout Père et Fils SARL

срещу

Ministre du Travail, de l'Emploi et de la Formation professionnelle et du Dialogue social,

Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française,

Fédération générale agro-alimentaire — CFDT и др. (C-26/14),

СЪДЪТ (пети състав),

състоящ се от: Т. von Danwitz, председател на четвърти състав, изпълняващ функцията на председател на пети състав, D. Šváby (докладчик), A. Rosas, E. Juhász и С. Vajda, съдии,

генерален адвокат: N. Jääskinen,

* Език на производството: френски.

секретар: V. Tourgrès, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 22 януари 2015 г.,

като има предвид становищата, представени:

- за Union des syndicats de l'immobilier (UNIS), от C. Bertrand и F. Blancpain, avocats,
- за Beaudout Père et Fils SARL, от F. Uroz и P. Praliaux, avocats,
- за Syndicat national des résidences de tourisme (SNRT) и др., от J.-J. Gatineau, avocat,
- за Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française, от D. Le Prado и J. Barthélémy, avocats,
- за Fédération générale agroalimentaire — CFDT и др., par O. Coudray, avocat,
- за френското правителство, от D. Colas и R. Coesme, както и от F. Gloaguen, в качеството на представители,
- за белгийското правителство, от M. Jacobs, L. Van den Broeck и J. Van Holm, в качеството на представители,
- за Европейската комисия, от A. Tokár и O. Beynet, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 19 март 2015 г.,

постанови настоящото

Решение

- 1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 56 ДФЕС.
- 2 Запитванията са отправени в рамките на две отделни производства, образувани по жалби на Union des syndicats de l'immobilier (UNIS) както и на Beaudout Père et Fils SARL, с които се иска отмяната на две наредби на министъра на труда, заетостта, професионалното обучение и социалния диалог, с които се обявяват за приложими за всички работодатели и всички работници и служители от разглеждания сектор колективните споразумения, с които една осигурителна институция е определена за единствения орган, управляващ една или повече схеми за допълнително осигуряване или за възстановяване на медицински разходи.

Правна уредба

- 3 Съгласно член L. 911 1 от Кодекса за социално осигуряване в редакцията му, приложима към главните производства, колективните гаранции, с които се ползват работниците и служителите, и които допълват гаранциите, произтичащи от системата за социално осигуряване, могат да бъдат определени по-специално чрез колективни трудови договори или колективни споразумения. Член L. 911-2 от същия кодекс гласи, че с такива колективни гаранции може да се предвиди осигуряването на рисковете от накърняване на физическата цялост на лицето или свързаните с майчинството, в допълнение към произтичащите от системата на социално

осигуряване. Съгласно член L. 2262–1 от Кодекса на труда в редакцията му, приложима към посочените дела, прилагането на колективните трудови договори и споразумения по принцип е задължително за подписалите ги лица или за членовете на подписалите ги организации или сдружения. Член L. 911-3 от Кодекса за социално осигуряване обаче предвижда, че обхватът на тези договори и споразумения може да бъде разширен с наредба на компетентния министър.

- 4 Посоченият кодекс на труда, и в частност членове L. 2261-15, L. 2261-16, L. 2261-19, L. 2261-24, L. 2261-27 и D. 2261-3 от него, урежда тази процедура за разширяване на обхвата.
- 5 Следователно при определени условия прилагането на браншовите колективни трудови договори — както и отрасловите или междуетрасловите споразумения, сключени от паритетната комисия, и допълнителните споразумения и приложенията към тях — може да се разшири с наредба на компетентния министър и така да станат задължителни за всички работници и служители и за всички работодатели, които попадат в приложното поле на съответния колективен трудов договор или споразумение. Тази процедура може да бъде образувана или по искане на представителна организация на работодатели или на работници и служители, участваща в паритетната комисия, в рамките на която е бил сключен колективният трудов договор или споразумение, или по инициатива на министъра на труда.
- 6 В *Официален вестник на Френската република* се публикува съобщение за тази процедура, което посочва къде е депозиран съответният колективен трудов договор или споразумение и приканва заинтересованите организации и лица да представят становищата си в срок от петнадесет дни, считано от датата на публикуването. Предварително трябва да бъдат проведени консултации с Националната комисия за колективно договаряне и тя трябва да даде мотивирано положително становище. В случай на мотивирано възражение най-малко от две работодателски организации или от две синдикални организации, представени в тази комисия, министърът може отново да проведе обстойни консултации с нея и впоследствие да вземе решение за разширяване на обхвата с оглед на новото становище, която тя трябва да даде.
- 7 Съгласно член L. 912-1 от Кодекса за социално осигуряване в неговата редакция, приложима към главните производства, когато колективни споразумения, предвиждащи гаранции за работниците и служителите, уреждат взаимно застраховане на рисковете от една или от няколко организации, оправомощени да извършват дейност като осигурителни институции, към които задължително се присъединяват предприятията от приложното поле на тези споразумения, те трябва да включват клауза, предвиждаща преразглеждане, най-много на всеки пет години, на правилата относно уредбата за взаимното застраховане на рисковете.

Споровете по главните производства и преюдициалните въпроси

- 8 Що се отнася до дело C-25/14, Conseil d'État сочи, че с допълнителни споразумения № 48 от 23 ноември 2010 г., както и № 49 и № 50 от 17 май 2011 г. към националния колективен трудов договор в сектора на недвижимите имоти се въвежда осигурителна схема, която покрива рисковете смърт, неработоспособност и инвалидност, както и схема за допълнително възстановяване на медицински разходи за всички работници и служители от съответния сектор на дейност.
- 9 Член 17 от допълнително споразумение № 48 от 23 ноември 2010 г. определя, че Institution de prévoyance du groupe Mornay (IPGM) е единствената осигурителна институция по тези две схеми.
- 10 С наредба от 13 юли 2011 г. министърът на труда, заетостта и здравеопазването обявява тези допълнителни споразумения за задължителни по отношение на всички работници и служители и на всички работодатели от този сектор на дейност.

- 11 С жалба, подадена на 23 септември 2011 г., UNIS иска отмяната на тази наредба на министъра, по-специално с мотива, че определя IPGM като единствената осигурителна институция по тези схеми, без да е било спазено задължението за прозрачност, което следва от принципа на недопускане на дискриминация на основание на гражданството и от принципа на равно третиране, произтичащи от член 56 ДФЕС.
- 12 Според запитващата юрисдикция, макар IGPM да няма стопанска цел и да действа на принципа на солидарност, то следва да бъде считано за предприятие, осъществяващо икономическа дейност, които е било избрано от социалните партньори измежду други предприятия, с които се конкурира на пазара на осигурителните услуги.
- 13 Що се отнася до дело C-26/14, тази юрисдикция сочи, че допълнително споразумение № 83 от 24 април 2006 г. към националния колективен трудов договор в сектора на пекарството и сладкарството (занаятчийски предприятия) въвежда допълнителна схема за възстановяване на медицински разходи за всички работници и служители от съответния сектор на дейност въз основа на взаимно застраховане на покритите рискове и на задължително присъединяване на работодателите.
- 14 Член 6 от допълнително споразумение № 100 към същия колективен трудов договор определя, че осигурителната институция AG2R Prévoyance е единственият осигурителен орган по тази схема. Обезщетенията и вноските по нея също са установени в допълнително споразумение към този колективен трудов договор.
- 15 С наредба от 23 декември 2011 г. министърът на труда, заетостта и здравеопазването обявява посоченото допълнително споразумение № 100 за задължително за всички работници и служители и всички работодатели от този сектор на дейност.
- 16 Като се позовава косвено на точки 59—65 от решение AG2R Prévoyance (C-437/09, EU:C:2011:112), което е оставило този въпрос на преценката на националните юрисдикции, запитващата юрисдикция счита, че макар AG2R Prévoyance да няма стопанска цел и да действа въз основа на принципа на солидарност, то е било избрано свободно от социалните партньори след преговори — по-специално относно условията, при които е ангажирано — измежду осигурителните институции, взаимоспомагателните и осигурителните предприятия, които могат да бъдат определени за управляващи допълнителна схема като тази, за която става въпрос. Следователно тази осигурителна институция следва да бъде разглеждана като предприятие, осъществяващо икономическа дейност, което е било избрано от социалните партньори измежду други предприятия, с които се конкурира на пазара на осигурителните услуги.
- 17 При все това, отново в контекста на същото косвено позоваване на решение AG2R Prévoyance (C-437/09, EU:C:2011:112) запитващата юрисдикция приема анализа в точки 66—81 от това решение и следователно счита, че нито съответното допълнително споразумение, нито наредбата за разширяване на обхвата са неправомерни предвид членове 102 ДФЕС и 106 ДФЕС. Освен това тя отхвърля, тъй като според нея няма връзка с тези членове, оплакването, че преди да бъде определена осигурителната институция, не е проведена процедура за обществена поръчка.
- 18 В двата акта за преюдициално запитване обаче Conseil d'État сочи решение Sporting Exchange (C-203/08, EU:C:2010:307), свързано с предоставянето на изключително право да се провеждат хазартни игри. Той отбелязва, че съгласно точка 47 от това решение задължението за прозрачност е задължително предварително условие за правото на държава членка да предостави на даден икономически оператор изключителното право да упражнява икономическа дейност, независимо по какъв начин е избран този оператор.

- 19 В този контекст същата юрисдикция си задава въпроса дали спазването на това задължение представлява задължително предварително условие и когато държава членка приема за приложимо спрямо всички предприятия от даден сектор колективно споразумение, което поверява на една-единствена, избрана от социалните партньори, осигурителна институция, управлението на допълнителна схема за осигуряване в полза на работещите в този сектор лица.
- 20 Ето защо Conseil d'État решава да спре двете главни производства и да постави по всяко от тях на Съда един и същ преюдициален въпрос, формулиран по следния начин:

„Представлява ли спазването на задължението за прозрачност, което произтича от член 56 ДФЕС, задължително предварително условие, за да приеме държава членка за приложимо спрямо всички предприятия в даден сектор колективно споразумение, което поверява на избран от социалните партньори един-единствен оператор управлението на задължителната допълнителна схема за осигуряване, въведена в полза на работниците?“.

- 21 С решение на председателя на Съда от 29 май 2014 г. дела C-25/14 и C-26/14 са съединени за целите на писмената и устната фаза на производство и на съдебното решение.

По искането за възобновяване на устната фаза на производството

- 22 С писмо, постъпило в секретариата на Съда на 8 април 2015 г., Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française иска възобновяване на устната фаза на производството. По същество тя твърди, че някои доводи, представени като основни в рамките на настоящото преюдициално запитване, не са били обсъдени от заинтересованите страни. Ставало въпрос основно за това дали разглежданият в главните производства пазар представлява сигурен трансграничен интерес предвид неговите характеристики и предвид последиците, свързани както със самоуправяващия се характер на разглежданата в дело C-26/14 допълнителна схема, така и с условията за сключване на колективно споразумение и с правомощията, с които разполага компетентният министър да разшири обхвата на такова споразумение, що се отнася до преценката дали евентуално има ограничение на свободното предоставяне на услуги и дали подобно ограничение може да бъде обосновано.
- 23 В това отношение е важно да се припомни, че съгласно член 83 от Процедурния правилник на Съда след изслушване на генералния адвокат Съдът може във всеки един момент да постанови възобновяване на устната фаза на производството, по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено или когато то трябва да се реши въз основа на довод, който не е бил обсъден от страните или заинтересованите субекти по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз.
- 24 В настоящия случай, след като изслуша генералния адвокат, Съдът смята, че разполага с всички необходими сведения, за да отговори на поставения въпрос, и че те са били обсъдени от страните в настоящото производство.
- 25 При това положение искането на Confédération nationale de la boulangerie et boulangerie-pâtisserie française трябва да бъде отхвърлено.

По преюдициалните въпроси

- 26 Със своя въпрос, поставен във всяко от преюдициалните запитвания, Conseil d'État по същество иска да установи дали задължението за прозрачност, което произтича от член 56 ДФЕС, се прилага, когато държава членка приема за приложимо спрямо всички работодатели и всички работници и служители в даден сектор колективно споразумение, сключено от

представителните организации на работодателите и на работниците и служителите в даден сектор, което поверява на избран от социалните партньори един-единствен икономически оператор управлението на задължителна допълнителна схема за осигуряване, въведена в полза на работещите лица.

- 27 В самото начало следва да се припомни, първо, че що се отнася до предоставянето на услуги, включващо намеса на националните органи, каквото е предоставянето на концесия за услуги, задължението за прозрачност не се прилага за всяка дейност, а само за тези, в които има сигурен трансграничен интерес, тъй като обективно те могат да представляват интерес за икономическите оператори, установени в държави членки, различни от тази на органа, който ги възлага (вж. по аналогия, по-специално, решение SECAP и Santorso, C-147/06 и C-148/06, EU:C:2008:277, т. 24).
- 28 В това отношение трябва да се посочи, че запитващата юрисдикция не е установила обстоятелствата, необходими на Съда, за да провери дали в главните производства съществува сигурен трансграничен интерес. Следва обаче да се напомни, че съгласно член 94 от Процедурния правилник на Съда последният трябва да може да открие в преюдициалното запитване изложение на фактите, на които се основават въпросите, както и съществуващата връзка по-специално между тези факти и тези въпроси. При това положение обстоятелствата, необходими за да се провери наличието на сигурен трансграничен интерес, а и като цяло всички констатации, които националните юрисдикции трябва да извършат и от които зависи приложимостта на даден акт на вторичното или на първичното право на Съюза, би трябвало да се установят, преди да бъде сезиран Съдът (вж. решение Azienda sanitaria locale n. 5 „Spezzino“ и др., C-113/13, EU:C:2014:2440, т. 47).
- 29 Въпреки това, предвид духа на сътрудничество, който ръководи отношенията между националните юрисдикции и Съда в рамките на преюдициалното производство, липсата на такива предварителни констатации от запитващата юрисдикция относно евентуалното съществуване на сигурен трансграничен интерес не води непременно до недопустимост на запитването, когато въз основа на обстоятелства в преписката Съдът счете, че е в състояние да даде полезен отговор на запитващата юрисдикция. Това е така по-специално когато преюдициалното запитване съдържа достатъчно релевантна информация, за да се прецени дали евентуално е налице такъв интерес (решение SC Enterprise Focused Solutions, C-278/14, EU:C:2015:228, т. 19 и цитираната съдебна практика).
- 30 Наличието на сигурен трансграничен интерес трябва да се преценява въз основа на всички релевантни критерии, каквито са икономическото значение на пазара, географското му място на изпълнение или техническите му аспекти, като се имат предвид присъщите на съответния пазар характеристики (вж. в този смисъл, по-специално, решение Belgacom, C-221/12, EU:C:2013:736, т. 29 и цитираната съдебна практика).
- 31 Що се отнася до наличието на сигурен трансграничен интерес, следва да се отбележи, че в становищата си заинтересованите страни изразяват различни мнения по този въпрос.
- 32 Следователно Съдът дава отговор само при условие че запитващата юрисдикция може да установи сигурен трансграничен интерес в главното производство (решение SC Enterprise Focused Solutions, C-278/14, EU:C:2015:228, т. 19 и цитираната съдебна практика). Ето защо следващите съображения са изложени с уговорката, че предоставянето на право на управление на всяка от разглежданите в главните производства допълнителни схеми за осигуряване на всички работодатели и всички работници и служители от съответните сектори, представлява сигурен трансграничен интерес, което обаче запитващата юрисдикция следва да провери.

- 33 Второ, трябва да се отбележи, че когато публичен орган реши, че през определен период е задължително спрямо всички работодатели и всички работници и служители от даден сектор колективно споразумение, определящо една-единствена институция, на която е поверено управлението на задължителна допълнителна схема за осигуряване, това решение обвързва също и тези, които, тъй като не са членове на подписала споразумението организация, не са били представявани в хода на преговорите и при сключването на съответното споразумение.
- 34 Трето, в резултат от това решение за посочената институция възниква изключително право (вж. в този смисъл решение *Albany*, C-67/96, EU:C:1999:430, т. 90). Това решение за разширяване на обхвата на споразумението има изключващо действие спрямо установените в други държави членки оператори, за които упражняването на тази дейност по управление евентуално би могло да представлява интерес (вж. по аналогия решение *Sporting Exchange*, C-203/08, EU:C:2010:307, т. 47).
- 35 Четвърто, създаването на изключително право от публичния орган по принцип предполага спазване на задължението за прозрачност (вж. в този смисъл решение *Sporting Exchange*, C-203/08, EU:C:2010:307, т. 47). Следователно, когато този орган упражнява правомощието си да разшири задължителния характер на колективно споразумение, което определя, че една-единствена институция управлява допълнителна схема за осигуряване, е необходимо преди това на операторите, които могат да проявят интерес — и които са различни от определения оператор — да е била дадена възможност да заявят своя интерес към това управление, а операторът, на когото се възложи управлението на тази допълнителна схема, да бъде определен напълно безпристрастно.
- 36 Относно поставения въпрос е ясно, че при механизъм като разглеждания в главните производства изключителното право възниква с намесата на публичен орган, която поради това по принцип трябва да се осъществява при спазване на задължението за прозрачност, което произтича от член 56 ДФЕС.
- 37 В това отношение следва да се отбележи, че предметът на разглежданото в главните производства решение за разширяване на обхвата — а именно, споразумение, сключено след колективни преговори между представителните организации на работодателите и на работещите в даден сектор лица — не води до изключване на това решение от приложното поле на изискванията за прозрачност, които произтичат от член 56 ДФЕС.
- 38 От съдебната практика следва, че задължението за прозрачност произтича от принципите на равно третиране и на недопускане на дискриминация, чието спазване изисква гарантираното с член 56 ДФЕС свободно предоставяне на услуги. Всъщност, при липсата на всякаква прозрачност, възлагането на предприятие, разположено в държавата членка, в която се провежда съответната процедура, представлява разлика в третирането, чиито последици са основно в ущърб на всички евентуално заинтересовани предприятия, които се намират в други държави членки, тъй като тези предприятия не са имали никаква реална възможност да заявят своя интерес, и тази разлика в третирането поначало представлява основана на гражданството непряка дискриминация, която по принцип е забранена по-специално с прилагането на член 56 ДФЕС (вж. в този смисъл, по-специално, решения *Coname*, C-231/03, EU:C:2005:487, т. 17—19 и *Belgacom*, C-221/12, EU:C:2013:736, т. 37 и цитираната съдебна практика).
- 39 Без да включва непременно задължение за провеждане на процедура за обществена поръчка, задължението за прозрачност предполага подходящо равнище на публичност, което да позволи, от една страна, възлагане при условията на конкуренция, и от друга страна, контрол за безпристрастност на процедурите за възлагане (вж. в този смисъл, по-специално, решение *Engelmann*, C-64/08, EU:C:2010:506, т. 50 и цитираната съдебна практика).

- 40 Следва да се напомни, че поставеният в двете производства въпрос се отнася само до решението на публичен орган да разшири обхвата на колективно споразумение спрямо всички работодатели и всички работници и служители в даден сектор. Освен това правата на работодателите, които не са участвали в сключването на това споразумение, са засегнати само от това разширяване на обхвата.
- 41 Следователно по принцип държава членка може да създаде изключително право в полза на икономически оператор — като приеме, че е задължително за всички работодатели и всички работници и служители от даден сектор колективно споразумение, което поверява на този избран от социалните партньори оператор управлението на задължителна допълнителна схема за осигуряване, въведена в полза на работниците и служителите от този сектор — само ако решението за разширяване на обхвата на колективното споразумение, което определя дадена институция за единствен управител, е взето, при условие че е спазено задължението за прозрачност.
- 42 В това отношение обаче следва да се приеме, от една страна, че нито запитващата юрисдикция, нито френското правителство са изтъкнали възможна обосновка на факта, че изключителното право на управление на допълнителна схема за осигуряване е възложено без никаква форма на публичност.
- 43 В случая френското правителство поддържа, че условия като тези около приемането на разглежданите в главните производства наредби за разширяване на обхвата изпълняват изискванията на задължението за прозрачност.
- 44 Както бе напомнено в точка 39 от настоящото решение, без да включва непременно задължение за провеждане на процедура за обществена поръчка, това задължение предполага подходящо равнище на публичност, което да позволи, от една страна, възлагане при условията на конкуренция, и от друга страна, контрол за безпристрастност на процедурата за възлагане.
- 45 При все това нито фактът, че колективните трудови договори и споразумения, както и допълнителните споразумения към тях се депозират пред административен орган и могат да бъдат намерени в интернет, нито публикуването в официален вестник на съобщение, че се предвижда да започне процедура за разширяване на обхвата на такова допълнително споразумение, нито възможността всяко заинтересовано лице да изрази своето становище след това публикуване, дори взети заедно, осигуряват подходящо равнище на публичност, което да гарантира, че заинтересованите оператори могат, в съответствие с целите на задължението на прозрачност, да заявят своя интерес относно управлението на разглежданата в главните производства схема за осигуряване, преди решението за разширяване на обхвата да бъде взето напълно безпристрастно. Всъщност заинтересованите лица разполагат само със срок от петнадесет дни, за да представят своите становища, което е значително по-малко от сроковете, предвидени, освен при спешни случаи, в членове 38, 59 и 65 от Директива 2004/18/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 31 март 2004 година относно координирането на процедурите за възлагане на обществени поръчки за строителство, услуги и доставки (ОВ L 134, стр. 114; Специално издание на български език, 2007 г. глава 6, том 8, стр. 116 и поправка в ОВ L 182, 10.7.2008 г., стр. 282), изменена с Регламент (ЕС) № 1251/2011 на Комисията от 30 ноември 2011 г. (ОВ L 319, стр. 43 и поправка в ОВ L 18, 21.1.2012 г., стр. 7), която в случая не е приложима, но би могла да бъде референтна уредба в това отношение. Освен това, според становището, представено от френското правителство на заседанието пред Съда, компетентният министър извършва само обикновен контрол за законосъобразност. Така се оказва, че наличието на по-изгодна оферта, за която заинтересовано лице уведоми този министър, не може да възпрепятства разширяването на обхвата на това споразумение, което запитващата юрисдикция следва да провери.

46 Предвид всички предходни съображения на поставения по всяко от двете дела преюдициален въпрос следва да се отговори, че задължението за прозрачност, което произтича от член 56 ДФЕС, не допуска държава членка да приема за приложимо спрямо всички работодатели и всички работници и служители от даден сектор колективно споразумение, сключено от представителните организации на работодатели и на работници и служители за даден сектор, което поверява на избран от социалните партньори един-единствен икономически оператор управлението на задължителна допълнителна схема за осигуряване, въведена в полза на работниците и служителите, при положение че националната правна уредба не предвижда подходяща публичност, която да позволи на компетентния публичен орган изцяло да вземе предвид представената информация за наличие на по-изгодна оферта.

По ограничаването на действието на настоящото решение във времето

47 В своето становище френското правителство иска от Съда да ограничи действието на настоящото решение във времето, ако приеме, че мерки за публичност като съпътстващите приемането на разглежданите в главните производства наредби за разширяване на обхвата не съответстват на изискванията, които произтичат от задължението за прозрачност. Това ограничаване би трябвало да даде възможност на същите наредби за разширяване на обхвата да продължат да произвеждат своите последици до приключване на текущия период, предвиден от съответните схеми, а настоящото решение да има действие само за сходните колективни споразумения, чийто обхват е разширен след това.

48 Това правителство изтъква, от една страна, че ако бъде поставено под въпрос всеобщото задължение за сключване на договор с институция, която е единствен управител и е определена от социалните партньори в рамките на съществуващите допълнителни схеми за осигуряване, това би имало сериозни последици, тъй като, освен 142 000 и 117 476 лица, работещи в секторите на пекарството и сладкарството и на недвижимите имоти, то би засегнало около 2 400 000 работещи от всички професионални сектори. Всъщност това би довело до нарушаване на принципа на взаимно застраховане на рисковете по начина, по който е бил приложен, което би било особено значително в рамките на тези схеми, характеризиращи се с висока степен на солидарност, което би засегнало както финансовото им равновесие, така и предвидените от тях гаранции. Следователно, ако това задължение бъде поставено под въпрос, то ще засегне покритието, с което съответните работници и служители разполагат понастоящем в рамките на тези схеми. Освен това то би могло да доведе до многобройни съдебни спорове пред националните съдилища.

49 От друга страна, съответните участници са действали добросъвестно, при стриктно спазване на действащата национална правна уредба, по-специално що се отнася до задължението за периодично преразглеждане най-много на всеки пет години на споразуменията за определяне на управляваща институция и без да са наясно, че не е било изпълнено задължението за прозрачност.

50 В това отношение следва да се отбележи, че съгласно постоянната съдебна практика Съдът може да ограничи единствено по изключение възможността всяко заинтересовано лице да се позове на разпоредба, на която той е дал тълкуване, за да оспори основани на добросъвестност правоотношения (вж. по-специално решение *Transportes Jordi Besora*, C-82/12, EU:C:2014:108, т. 41 и цитираната съдебна практика). Прилагането на тази съдебна практика в контекста на главните производства обаче изисква да се вземат предвид особеностите на правото на обществените поръчки, както и крайно специфичният характер на разглежданото в главните производства положение.

- 51 Всъщност в областта на обществените поръчки членове 2г и 2е от Директива 89/665/ЕИО на Съвета от 21 декември 1989 година относно координирането на законовите, подзаконовите и административните разпоредби, отнасящи се до прилагането на производства по обжалване при възлагането на обществени поръчки за доставки и за строителство (ОВ L 395, стр. 33; Специално издание на български език, 2007 г., глава 6, том 1, стр. 237), изменена с Директива 2007/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 11 декември 2007 г. (ОВ L 335, стр. 31), във връзка със съображения 25—27 от Директива 2007/66, позволяват на държавите членки да ограничат, при определени условия, възможността за предявяване на искове срещу договори за поръчки, сключени в нарушение на правото на Съюза (вж. в този смисъл решение MedEval, C-166/14, EU:C:2015:779, т. 34 и 35). От това следва, че при определени обстоятелства интересът, който се състои в избягване на правна несигурност, може да обоснове стабилността на договорните правоотношения, които вече се изпълняват, да бъде поставена пред спазването на правото на Съюза.
- 52 В случая запазването на действието на разглежданите в главните производства решения за разширяване на обхвата се обосновава най-вече предвид положението на работодателите и на работниците и служителите, които въз основа на въпросните колективни трудови договори с разширен обхват са сключили договор за допълнително осигуряване, който попада в особено чувствителен социален контекст. Тъй като тези работодатели и тези работници и служители не са участвали пряко в процедурата по разширяване на обхвата, следва да се приеме, че те са поели договорни задължения, които им гарантират допълнително осигуряване, основавайки се на правно положение, което, що се отнася до конкретния обхват на произтичащото от член 56 ДФЕС задължение за прозрачност, Съдът уточнява едва в настоящото решение.
- 53 В конкретните условия на главните производства следва да се приеме, че действието на настоящото решение не засяга колективните споразумения — определящи една-единствена институция да управлява допълнителна схема за осигуряване — за които публичен орган е приел преди датата на обявяване на настоящото решение, че са задължителни за всички работодатели и за всички работници и служители в даден сектор, освен в случаите на образувани преди тази дата съдебни производства.

По съдебните разноски

- 54 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (пети състав) реши:

Задължението за прозрачност, което произтича от член 56 ДФЕС, не допуска държава членка да приема за приложимо спрямо всички работодатели и всички работници и служители от даден сектор колективно споразумение, сключено от представителните организации на работодатели и на работници и служители за даден сектор, което поверява на избран от социалните партньори един-единствен икономически оператор управлението на задължителна допълнителна схема за осигуряване, въведена в полза на работниците и служителите, при положение че националната правна уредба не предвижда подходяща публичност, която да позволи на компетентния публичен орган изцяло да вземе предвид представената информация за наличие на по-изгодна оферта.

Действието на настоящото решение не засяга колективните споразумения — определящи една-единствена институция да управлява допълнителна схема за осигуряване — за които публичен орган е приел преди датата на обявяване на настоящото решение, че са задължителни за всички работодатели и за всички работници и служители в даден сектор, освен в случаите на образувани преди тази дата съдебни производства.

Подписи